

Мислим да нећу погрешити ако кажем да исход кијевских преговора Дмитрија Медведева и Виктора Јануковича 17. и 18. маја са болном напетостју ишчекује један човек, који је у овом тренутку далеко од града на Дњепру. Његово име је Збигњев Бжежински. Остарели стратег не може а да не размишља сада о томе, да се у опасности нашло дело његовог живота – онај фамозни „план игре“, који је почео да се бриљантно остварује са цепањем Совјетског Савеза на делове.

Некада је Бжежински створио лик Евроазије – „Велике шаховске табле“. Подразумевало се да ће након нестанка СССР фигуре и пешаке на тој табли повлачити један једини играч – Сједињене Америчке Државе.

Када је у пролеће 1997. године Бжежински писао предговор за своју књигу, евроазијске суперсиле већ није било пуних пет година. Јељцинова групација, након што је 1993. године пуцала на руски парламент, угушила је отпор стварању у земљи новог ослонца режима у лику „олигарха“, који су разграбили национална богатства. Са новим владајућим и доминирајућим групама Руска Федерација већ није могла бити геополитички конкурент Сједињеним Државама. На концу XX века апсолутно ништа није сметало Америци да се, осећајући се као најснажнија држава на планети, понаша са другим субјектима светске политике на начин који приличи „глобалном хегемону“.

„Америчка глобална хегемонија без преседана нема супарника“ – са задовољством је 1997. године писао Бжежински, и то је било истина. И одједном – „Велика шаховска табла!“ Зашто? Јер за геополитички „шах“ чинило се да већ није остало места. СССР је разбијен, више нема суперсиле у Евроазији!

Или ипак у „плану игре“ постоји други део, који се не истиче онако како је истицана борба Америке против „комунизма“? И са појављивањем наместо СССР петнаестак лабавих државних творевина („црне рупе“) тек је предстојало да се приступи реализацији другог дела плана?

Управо тако. „План игре“ Збигњева Бжежинског садржао је „други део“, на коме се предано ради и дан-данас. Централни нерв, од кога зависи хоће ли план бити реализован или ће бити осујећен, заправо је однос између две највеће државне нове творевине у Евроазији – Руске Федерације и Украјине.

Уз сву циничну отвореност, са каквом је написана „Велика шаховска табла“, питање о постојању другог дела „плана игре“ Бжежински брижљиво заобилази. Он само говори о томе како да се учини да у Евроазији никада више не настане сила, која „баца изазов Америци“: као главни услов за одржавање глобалне хегемоније, која је остала Американцима после разбијања СССР, Бжежински наводи одвајање Украјине од Русије.

Основно је овде, примећује Бжежински, да руска држава изгуби „потенцијално богату индустријску и пољопривредну економију и 52 милиона људи, етнички и религиозно најтешње повезаних са Русима, који би били способни да претворе Русију у заиста крупну и сигурну у себе империјалну државу“. Бжежински верује да се „без Украјине Русија никада више не може усправити, да ће се она наћи „упетљана у дуготрајне конфликте“, међу којима је „рат са Чеченијом једноставо први пример“.

Међутим, одвајање Украјине од Русије за Сједињене Државе није циљ по себи. То је тек услов за реализацију основног задатка из другог дела геостратешког „плана игре“

Шта је тај задатак?

Одговор на питање узалудно је тражити у политичкој литератури. Зато се, вероватно, не треба чудити што се одговор налази у књизи која спада у сасвим други жанр – у роману. Имам у виду роман Дмитрија Дивејевског „Дрвосеча“, у коме је Бжежински прекрштен у Збигњева Жабињског. Радња се дешава 1987. године.

Жабињски – Бжежински говори свом саговорнику: „Горбачов се дуго колебао пре него што ће стати на пут отвореног ренегата совјетског система... Али сада се то десило. Он је начинио историјски корак, и повратка више неће бити... Уморни од полугладног социјализма Руси ће подржати свог генералног секретара, и он ће их одвести тамо, где нама то треба. Не бих хтео да вам нудим да разговарамо о озбиљнијим пословима него што је успостављање тржишног поретка у Русији. У том делу стратешки план ће функционисати... Али по мом мишљењу, чак ако СССР буде преименован у Федерацију Демократских земаља које ће се, разуме се, почети разилазити по сопственим имањима, ми нећемо решити основно питање – питање о Русији. Распад СССР тек је пола посла... Треба разбијати не толико СССР, колико Русију. Тај стуб нема право да стоји наред историјског пејзажа планете. Он је превише опасан са његовим националним духом и

ракетама класе „Сатана“... У оном свету, који је потребан Америци, нема места за Русе...(подвукао аутор).

Глава романа из кога цитирам овај инсерт, назива се „1987. Ни милости, ни снисходљивости“.

Пресуда, која не предвиђа „ни милости, ни снисходљивости“, изречена је Источним Словенима давно – још онда када је у тајном документу Савета за националну безбедност САД NSC20/1 од 18. августа 1948. године записано: „Украјина треба да буде ослобођена од утицаја Русије“. Неповратно, једном и заувек! Тек онда ће коначни циљеви спољне политике САД у односу према Русији (... 'у оном свету, који је потребан Америци, нема места за Русе '...)
бити досегнути.

Да ли ће Јанукович и Медведев потписати пет, десет, или дванаест докумената, који доприносе реинтеграцији наших земаља у оквирима новог модела узајамних односа, на крају крајева чак и није тако важно. Кудикамо је важније да лидери и елите обе државе схвате капиталну чињеницу, да Украјини и Русији са њиховим независностима постсовјетског обрасца, у условима напредовања НАТО на исток и предстојећег окршаја између САД и Кине, неће бити простије него изнети живу главу у положају између чекића и наковња.

Москви и Кијеву – заједно – данас је од животне важности потребан заједнички „план контра-игре“.

(Фонд стратешке културе)